

## Ο ονειρικός αιθέρας της καθημερινότητας

Οι πέντε πρώτες συλλογές διηγημάτων του **Γιώργου Σκαμπαρδώνη** συγκεντρωμένες σε έναν τόμο

ΤΟΥ **ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ**

**Τ**α *Δεδουλευμένα* περιλαμβάνουν τις πέντε πρώτες συλλογές διηγημάτων του Γιώργου Σκαμπαρδώνη που ξεκινούν από το 1989 και φτάνουν μέχρι το 1998 και μας δίνουν την ευκαιρία με τη συγκέντρωσή τους σε έναν τόμο να ανατρέξουμε στο έργο ενός από τους σημαντικότερους πεζογράφους της τελευταίας τριακονταετίας.

Η διηγηματογραφία του Σκαμπαρδώνη αποπνέει ευθύς εξαρχής μια παράξενη ομορφιά. Χάρη σ' έναν ρεαλισμό ο οποίος παράγει πλήθος ποιητικές εικόνες χωρίς να γλιστράει στον ποιητικισμό, ο συγγραφέας μυθοποιεί το περιστασιακό και το τετριμμένο, επιτρέποντας στην αφήγηση να περιβάλλει τα ελλειπτικά της πρόσωπα με έναν ονειρικό και παραμυθητικό αιθέρα. Το μαγικό, η φαντασία και το παράλογο διεκδικούν εν προκειμένω τα πρωτεία αλλά ποτέ επιτακτικά – καταφεύγοντας μόνο στην υποβολή, στον υπαινιγμό και στη συνειρμική μνήμη.

Με τις δύο εναρκτήριες συλλογές του, το *Μάτι φώσφορο, κουμάντο γερό* (1989) και την *Ψίχα της μεταβίβας* (1990), ο Σκαμπαρδώνης θα καταφύγει στη γλώσσα και στην ατμόσφαιρα του παραμυθιού δίχως παρ' όλα αυτά να χάσει ούτε προς στιγμήν την επαφή του με τη σύγχρονη πραγματικότητα. Καθημερινή κλίμακα, λαϊκοί, ακόμα και απλοϊκοί άνθρωποι που έχουν το προνόμιο μιας θαυματουργικής αφέλειας και μιας ηθικά ακέραιης ψυχής στο πλαίσιο μιας αφήγησης η οποία οργανώνει σε ενιαία γραμμή τα εκ πρώτης όψεως σκόρπια και ακανόνιστα δρώμενα.

Το παράλογο, ελαφρώς υπερρεαλιστικό κλίμα και οι καθημερινοί πλην κάπως υπερβατικοί πρωταγωνιστές θα κάνουν την εμφάνισή τους και στη *Στενωπό των υφασμάτων* (1992). Ολοι οι ήρωες, ανεξαρτήτως ηλικίας και ιδιότητας, κυνηγούν απεγνωσμένα την ίδια χίμαιρα: την αθωότητα

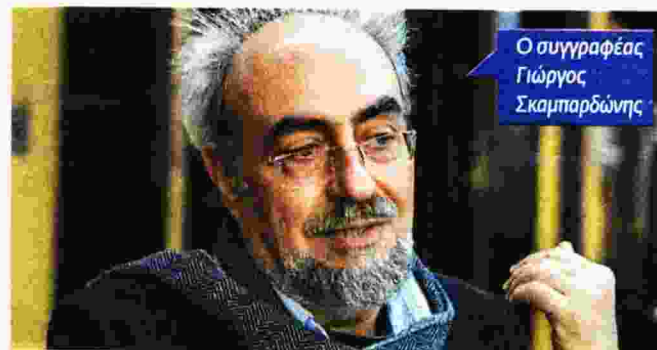
του παιχνιδιού και τη λυτρωτική αγαθότητα των παιδικών χρόνων. Εκείνο που ενδιαφέρει τον Σκαμπαρδώνη δεν είναι η σκιαγράφηση αναγνωρίσιμων τύπων και χαρακτήρων αλλά η επινόηση μεταφορικών προσώπων που θέλουν να αποτινάξουν τη μέγγενη της καθημερινής κατάθλιψης. Οι εξαντλητικές γεωγραφικές λεπτομέρειες, τα τοπικά ιδιώματα και οι κατάλογοι ονομάτων δεν είναι πραγματικές πληροφορίες που θα ενσωματωθούν στη λογοτεχνική μυθοπλασία αλλά δρόμοι μέσα από τους οποίους θα φτάσουμε σε έναν τόπο εσωτερικής περιπέτειας.

Με το *Πάλι κεντάει ο στρατηγός* (1996) θα βρεθούμε ξανά μπροστά σε έναν χορό πειραγμένων προσώπων. Το στυλ μάς είναι γνωστό και από τα τρία προηγούμενα βιβλία, η διαφορά όμως τώρα έχει να κάνει με την αφηγηματική μέθοδο που παρουσιάζει δύο χτυπητά χαρακτηριστικά: το ένα είναι η ειρωνική απόσταση του αφηγητή από τα δρώμενα, τα άλλο τα υπερφυσικά συμβά-

ντα προς τα οποία εκτρέπεται κατά καιρούς η πλοκή. Και τα δύο δεν είναι ακριβώς νεόκοπα για τον Σκαμπαρδώνη, προδίδουν ωστόσο μια πολύ ώριμη ταυτότητα. Την ειρωνεία τροφοδοτεί ένα λεπτό πνεύμα διασποράς αμφιβολιών ως προς τις δεδηλωμένες προθέσεις των πράκτων οι οποίες ξηλώνονται έτσι εκ των ένδον. Από την άλλη μεριά, το φανταστικό και το υπερβατικό δεν καταλήγουν ποτέ κραυγαλέα, πετυχαίνοντας μια ιδανική ισορροπία ανάμεσα στο πιθανό και στο απίθανο. Αναλόγως θα πορευτεί ο Σκαμπαρδώνης και με την *Ακριανή λωρίδα* (1998), όπου ο η τετριμμένη καθημερινότητα θα μυθοποιηθεί εκ νέου, εξακολουθώντας να αποπνέει τον ονειρικό της αιθέρα, χωρίς εν τούτοις αυτή τη φορά να χρειαστεί να καταφύγει σε εξωπραγματικά επινοήματα. Ιδού λοιπόν οι εδραίες βάσεις πάνω στις οποίες ο Σκαμπαρδώνης στήριξε τις κατακτήσεις της κατοπινής του παραγωγής. Τίποτε δεν είναι τυχαίο.

**ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΑΜΠΑΡΔΩΝΗΣ**  
**Τα δεδουλευμένα**  
Διηγήματα

Εκδόσεις Πατάκη,  
σελ. 414, τιμή 17,90



Ο συγγραφέας  
Γιώργος  
Σκαμπαρδώνης